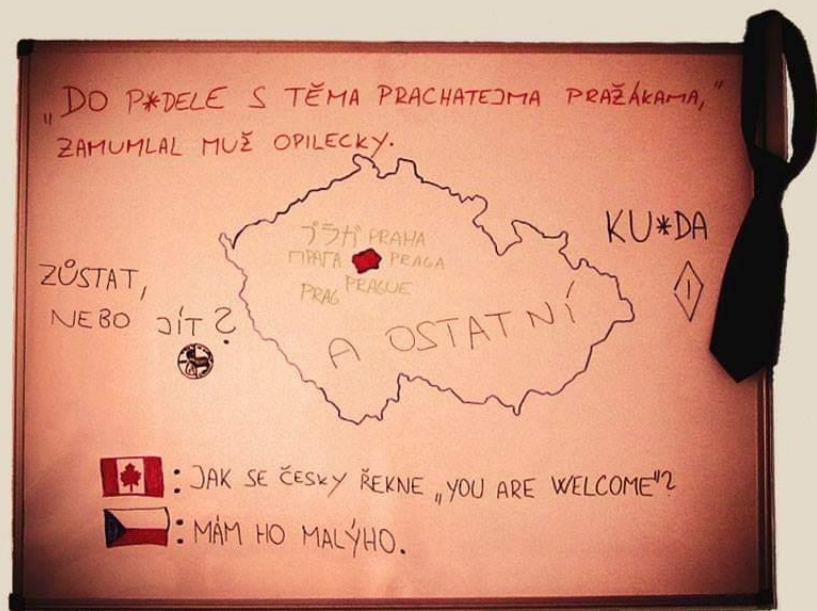

Petr Kučera

SMYSL ŽIVOTA

Petr Kučera

SMYSL ŽIVOTA

LETNÍ NOC

Je horká letní noc. Právě sedím na terase svého moderního bytu, dívám se na světla budov kolem a přemýšlím o vlastním životě. Je mi 31, jsem tedy vlastně v nejlepší věku, jak se dnes říká, jsem v produktivním věku. Produktivní opravdu jsem, neboť jsem se v krátké době vypracoval na vysokou manažerskou pozici v mezinárodní firmě. V práci se mi daří, z firmy mi na účet pravidelně cestuje značná suma peněz. Takové množství by mi ohromná spousta mých spoluobčanů záviděla a vlastně taky závidí. Mám přítelkyni, ale bohužel pro starší generaci jsem ten floutek, co si prostě nabrnknul cizinku, a tak zcela nesplňuju požadavky na správného Čecha. Hm, to přece není pravda, tady v Praze narazíš na takové páry často a rodina to nebere nijak tragicky. A už jsme u toho – Praha. Stát ve státě, jiná pravidla, jiné myšlení, jiné ceny a to co štve zbytek republiky asi nejvíce – jiné platy. Tady nikoho nepřekvapí, když mu představím partnerku Alici, která je z USA. Jakmile se však vydám na návštěvu rodné vísky, je z toho pozdvižení. Už zase přijel ten arogantní Pražák se svou Američankou. Poslední dobou se tady ukazují často, což by nemuseli.

Úvahy o životě mě nakolik zmohly, že se přesouvám z terasy do koupelny, abych provedl každodenní rituál čištění zubů. Někdy mě napadá, kolik takových rutinních úkolů musíme den co den splnit.

A už zase dumám. Jenže tok myšlenek rychle přeruší pohled do zrcadla. Spokojeně se na sebe usměju. „Ahoj jedna třicátíku,“ promluvím na svůj obličej s hladkými rysy a prohrábnu si husté jemné vlasy. Lesknou se a září tmavě hnědou barvou stejně jako před deseti lety. No, vrásek kolem očí mi přibylo. V tom se ozve klíč v zámku, chvíli slyším urputný boj, na jehož konci se dveře přeci jen otevřou a v nich se objeví hlava Alice, mé partnerky.

ALICE A JÁ

Jsme spolu už asi tři léta. V tomhle bytě žijeme určitě dobré dva roky a všechno funguje, jak má. Nikdy se nedohadujeme o to, kdo vynesel odpadky nebo kdo je vynesl naposled. Nikdy nemáme žárlivé výstupy a nepředhazujeme si ani to, že jsme už dlouho nevyrazili nikam na rande. Jenže se často hádáme kvůli práci. Ta nás pořádně opotřebovává, oba. I když mě asi víc, protože Alice často ví, kdy je nutné si už dát pauzu nebo se tím vším jednoduše propít. Já to tak nemám. Můžu makat až do úmoru a pak se ještě divit, proč jsem tak sedřený.

Vyměníme si pár slov, samozřejmě anglicky. Alice, přestože chodí na kurz, ovládá češtinu asi na úrovni „dám si jedno černý pivo“. Je trochu líná, v Praze češtinu nepotřebuje, a když ano, tak věčně slyším, že je divné, proč ta paní v obchodě nebo na úřadě nemluví anglicky. Jak je to vůbec možné. No a nakonec to zařídím já. Nejhorší je to ale u nás na vesnici. Tam to nemůžou lidi vydýchat už celé tři roky, co spolu jsme. Je přece cizinka, tak by měla perfektně komunikovat po našem. Když jsem já žil rok v Norsku, tak jsem neuměl taky nic, ovšem tam to bylo všem fuk.

Zatímco se Alice stará o svůj obličej a chystá se taky do postele, já se šinu pomalým krokem ke kupě papírů na pracovním stole v rohu místnosti, která sousedí s ložnicí. Říkáme tomu pracovna, ale je to

vlastně jenom odkladiště lejster. Z nejnovější hromádky si vyhrabu pár dokumentů, které budu potřebovat zítra. Zběžně je pročtu, hodím do brašny a mířím do ložnice. Tam už se válí v záplavě polštářů hebké tělo Alice. Její mléčně bílá kůže mě na chvíli vzruší, ale pak si uvědomím, jak je pozdě a co všechno mě zítra čeká, proto radši vypustím tohle téma z hlavy. Jakmile ulehnu, oba zhasínáme lampičku na nočním stolku.

RÁNO

Náhle se kdesi drsně ozve budík. Šmátrám po nočním stolku, až konečně popadnu mobil a podaří se mi zarazit ostrý zvuk. Je tu další ráno, úterý. To znamená ještě středa, čtvrtek a pátek. Hrůza.

Jako každé jiné ráno, ani dnes se mi nechce vstávat. Je to pořád stejné, v sedm hodin mě vytrhne z hlubokého spánku tatáž hudební skladba. Ještě deset minut ležím a přemlouvám sám sebe, abych vstal. Pak zamířím na toaletu, něco vyvedu s vlasy, rychle se nasnídám, vyberu vhodnou košili a kravatu, vyčistím si zuby, nahodím sako a hurá do kanceláře.

Během běžných úkonů si s Alicí ověříme, kdo bude dřív doma a bude tak muset vařit. Případně jestli je třeba něco nakoupit nebo zařídit.

Kolem osmé zabouchnu dveře našeho bytu v pátém patře. Hypotéka bude splacená možná ještě před mou smrtí. Pak se vydávám přes půl Prahy do práce. Dnes jsem úplně bez nálady, tak pojedu asi radši autem. I když v tramvaji a metru bych si zase stihl přečíst noviny. Ne, auto vyhrálo.

KANCELÁŘ

Vysoká pracovní pozice vám často přináší v životě jistá privilegia. Třeba vyhrazené parkovací místo v podzemní garáži firmy, pro niž otročíte. Nebo máte asistentku, která vám připraví ranní kávu. Už skoro cítím její vůni (kávy, ne asistentky), a to musím ještě vyjet několik pater výtahem. Samozřejmě je to jako vždy. Výtah zastavuje takřka v každém podlaží. Lidé nastupují a vystupují. I když se neznáme, tak si řekneme dobrý den a nashledanou, což po každé udivuje zahraniční zaměstnance. Konečně jsme tu, už zbývá jen projít dvojím turniketem na kartu. Tak si nadřízení nemilosrdně ověřují, kdy do práce chodíte. Jakmile nestihnete projekt odevzdat včas, mrknou na vaše odchody a příchody. Pak vám vysvětlí, že v pátek nemůžete dělat od osmi do pěti. Po páté hodině zbývá ještě dostatek času do večera, to může být přece kus odvedené práce.

Když procházím kanceláří, narazím na kolegu Adama. Je z Brazílie a v Česku bydlí skoro čtyři roky.

„Čau Adame, jak se máš?“

„Ahoj Tome, ujde to. Co ty?“

„V pohodě, moc práce, znáš to,“ malinko si postěžuju.

„To jo, ty nový projekty jsou peklo,“ odpoví Adam a dodá, „ty Tome, můžu se tě na něco zeptat?“

„No jasně, o co jde?“

„Co je to mrzák?“

„Mrzák? Proč zrovna mrzák? Co se stalo, Adame?“

„Nic, chtěl jsem si včera koupit nový mrzák, ale všichni v obchodě se mi strašně smáli.“

Aha, Adam si pořizuje zřejmě mrazák, bleskne mi náhle hlavou.

„A koupil jsi ho nakonec?“ vyzvídám.

„Nekoupil jsem nic, protože jsem nevěděl, proč se tak šklebí.“

„Víš, mrzák znamená invalida,“ rozseknu konečně tento gordický uzel.

„Fakt jo? A jak se teda řekne ‚freezer‘?“

„Mrazák.“

„Vždyť to celou dobu říkám, mrzák.“

„Ne, chybí ti tam ‚a‘. MrAzák,“ vyslovím zřetelně ‚a‘ uprostřed.

„To je pro mě stejný,“ odsekne Adam.

O několik stolů dál se ozve hlas českého kolegy: „A víš, jak se řekne česky ‚Do you have two years guarantee?‘.“

„To nevím, dva roky a něco,“ snaží se náš Brazilec.

„Ale ne, musíš se zeptat: ‚Slečno, ukážete mi kozy?‘.“

Celá kancelář se samozřejmě otrásá smíchy, neboť všichni cizinci bezpečně vědí, co to jsou kozy. Nemají sice ponětí o tom, co je to rohlík nebo daně, ale expresivní pojmenování ženského těla a pivní tematiku mají v malíčku už od prvních dnů v České republice. Nutno dodat, že tohle jsme je naučili my Češi, evidentně sexistický a pivní národ. I když na naši obranu, takhle to chodí pravděpodobně všude ve světě.

Dokráčím do svého akvária, neboť tak mou kancelář nazývají ostatní. Jedná se o skleněnými stěnami oddělený prostor od všech zbylých pracovníků. Tomuhle patru firmy šéfuju, a proto mám nárok na zcela vlastní koutek. Rohový pracovní stůl s počítačem, jeden kulatý konferenční stůl se třemi židlemi a maličká podlouhlá skříňka. Ze všeho nejradši na těchhle dvanácti metrech čtverečních mám ale úplně něco jiného než vybavení či soukromí. Z osmého patra jsem obdařen překrásným výhledem na město. A protože mě od vnějšího světa stejně jako od mých kolegů odstavuje pouze sklo, můžu si všechno kolem vychutnávat do sytosti. Škoda, že na to většinou nemám čas. Člověk se pořád za něčím honí jako lovecký pes, od rána do večera, a na běžné maličkosti si obvykle nevzpomene. Třeba se jen na malou chvilku zastavit a rozhlédnout se kolem sebe. A tak i přesto, že nyní na to není vůbec vhodná doba, začnu klouzat pohledem po okolí. Můj zrak se ale brzy ustálí na kanceláři přede mnou. Pozoruji hromady stolů s počítači a za nimi lidi, kterým září obličej světlem z monitoru. Většina z nich popíjí první kávu dne, řeší emaily a nedodělané věci ze včerejška. Za všechny, kdo tu sedí, zodpovídám já. Všichni jsme na sobě vzájemně závislí a musíme pracovat na plné obrátky. Vzpomenu si na dialog s Adamem. Nakonec se všechno vysvětlilo, teď už bude vědět, na co ptát, až půjde do obchodu znovu. Celé to zní docela úsměvně, ovšem málokdo by chtěl být v jeho kůži. Jaký je to pocit, když něco potřebujete, snažíte se to vyřídit, ale kvůli takové maličkosti jako je jedno chybějící ‚a‘, celá akce ztroskotá. A tohle ještě nic není. V paměti mi vytanou další nepěkné situace, v nichž se moji kolegové již ocitli. Například jeden,

který přijel ze Sýrie, měl už několik incidentů v metru nebo tramvaji. Protože má naprosto odlišný odstín pleti a jiný zevnějšek, je pro lidi snadným terčem. Opakovaně se mu stalo, že mu lidé, zejména ti starší, dost nevybíravě nadávali, posílali ho zpět do rodné země i do dalších míst, a jednou ho dokonce vyhodili z vagonu. Největší ironie toho všeho je, že má českou manželku, spolu vychovávají dceru, která chodí do české mateřské školky. On sám dokonce mluví velmi dobře naším jazykem. Chová se slušně, zbytečně neprovokuje. Ale ten aspekt cizosti se neodpouští. Zapomenout nemůžu ani na příběh rumunského spolupracovníka. Jeho kamarádi si vyšli na procházku, a když manželka přecházela silnici na zelenou, vyřítilo se odkudsi auto, jehož řidič se neobtěžoval brzdit. Zkrátka tu ženu nabral na kapotu. Přivolaná policie s jistotou prohlásila, že si jako cizinci nemají vyskakovat. Pirátovi silnic zaplatí škodu na autě a můžou si jít po svých. Kdo z nás by snesl takové neférové jednání? Oni si nic nenechali líbit, zaplatit odmítli, a tak museli putovat s policisty na stanici. Tam oba zadrželi na několik hodin, každého zavřeli do jiné místnosti. Muž to nakonec nevydržel, neměl nejmenší tušení, kde je jeho choť a co se s ní děje. Podepsal protokol, že souhlasí s řízením policie České republiky v celé záležitosti. Uvolil se uhradit škodu na vozidle, a co nejrychleji s manželkou zmizeli. A to nejsmutnější nakonec je, že se najde hromada lidí, konkrétně Čechů, kteří téhle příhodě nevěří a má její vypravěče za lháře. Jenže taková zvěrstva se dějí v jednadvacátém století. Nenávist lidí k lidem nezná mezí. Mohl bych ze sebe sypat další hnusné zkušenosti cizinců, ještě jsem ani nezmínil Ministerstvo vnitra a jejich tragikomedii jménem Odbor

azylové a migrační politiky. To si zaslouží rozhodně pořádnou porci času. Tu já ale nemám, místo sondování kanceláře bych se měl dát do práce.

ASISTENTKA

Krátce po mém příchodu už jsem hluboce ponořen v komunikaci s naším novým potenciálním zákazníkem. Náhle se ozve váhavé zaklepání.

„Ano, vstupte,“ dávám dovození.

„Dobré ráno,“ zdraví mě moje asistentka s úsměvem od ucha k uchu.

A je to tu, pomyslím si, už mám zase plnou hlavu nesmyslů. Právě teď mě napadlo, jak jsou životy všech nás bez výjimky ovlivněny stereotypy a předsudky. Vezmu si slovo sekretářka nebo dnes modernější pojmenování asistentka. Řada lidí si pod těmito názvy představí atraktivní, přitažlivou mladou ženu, která nosí minisukně, minišaty, hluboké výstřihy, výrazné sexy líčení a je k nadřízenému eufemisticky řečeno nad míru milá, protože se bojí o svou pozici. Neříkám, že moje asistentka je stará bezzubá babička s brýlemi, jež svou tloušťkou připomínají skla od půllitrů, avšak sukni jsem na ní ještě nikdy neviděl a nikdy by mě nenapadlo ji přikazovat, aby ji nosila. Po pravdě, obvykle ani nemám čas na to, abych zkoumal, co má Lenka, tak se moje asistentka jmenuje, na sobě a jak v daný den zrovna vypadá. To důležitější pro mě je, že pracuje spolehlivě a efektivně. A říkám na rovinu, že kdyby byl někdo na mé pozici, tak by také preferoval spíše tyhle pozitivní vlastnosti. Vybavuje se mi, jak

byli moji kamarádi zklamaní, že Lenku nepopisují jako sexbombu sebevědomě se pohupující na vysokých podpatcích, které dávají vyniknout jejímu pozadí.

Najednou mě z útrob mých úvah probere Lenčin hlas: „Dnes přijde v jedenáct hodin Sergio, prý má něco naléhavého, co nemůže počkat.“

„Ale v 11:30 musím na schůzku s naším partnerem v centru města, tak doufám, že se rychle vymáčkne. Nemohl by mi jenom poslat email?“ snažím se získat více času pro vlastní práci.

„Trvá na tom, že se musíte sejít osobně a probrat něco v soukromí.“

„To je ale tajnůstkář,“ nedokážu se udržet.

„Obávám se, že to bude nějaká špatná zpráva,“ připravuje mě Lenka na nejhorší.

Po očku schválně mrknu, co má dnes na sobě. Volné černé kalhoty a leskle stříbrný top skoro až ke krku.

„No dobře, co se dá dělat. Potom se vrátím nejpozději v půl druhé, rychle do sebe naházím oběd, protože mám videokonferenci od dvou.“

„Přesně tak, ve dvě video s Londýnem, kávu budeš mít připravenou.“

„Děkuju, černou bez cukru, prosím.“

„Jako vždycky, já vím,“ dodá a položí jeden takový šálek na konferenční stůl. Vedle něj už na mě čekají dnešní noviny, kde mám speciálně založenou ekonomickou rubriku. Za pár minut budu v obraze. Veškeré dění od Los Angeles až po Tokio.

„Děkuju, děláš můj život o trochu lepším,“ nezapomenu ocenit práci asistentky. Je totiž jedno, zda jste generální ředitel nadnárodní firmy, uklízečka nebo řidič autobusu. Významné je, abyste plnili vaše úkony svědomitě a aby se také našel někdo, kdo vás za to pochválí.

„Není zač, snažím se. Ale asi to teď trochu zhorším.“

„Opět nějaké změny a přesuny nebo nám ti experti z Ameriky posílají víc práce, i když vědí, že nemáme lidi?“ odhaduji míru katastrofy.

„Není to tak zlé. Jenom to zítřejší setkání v Národní bance neklapne. A protože už máš zbytek týdne plný k prasknutí, tak jsem to hodila na dnešní odpoledne. Akorát budeš lítat sem a tam. Do centra, pak ten call s londýnskou pobočkou a zase zpátky do města,“ chrlí na mě Lenka nesmírným tempem.

„V pohodě, co se dá dělat. V kolik hodin?“

„Od půl čtvrté, bude to asi na hodinu, v pět můžeš být zpátky.“

To je výtečné, napadne mě, celý den zazděný a projekty podřízených musím zkontrolovat až večer, to znamená, že se dokodrcám domů nejdřív v osm.

„Bezva, to můžu stihnout ještě kopec dalších záležitostí,“ pokouším se znít optimisticky.

„Moc mě to mrzí, ale jinak to zařídit nešlo,“ omlouvá se Lenka.

„To není tvoje chyba, udělala jsi, co bylo potřeba. Moc děkuju, snad se nám už nic nezmění tento týden.“

„Budeme doufat,“ zazubí se asistentka. Rozloučíme se a já usedám k novinám a liju do svého těla jeho každodenní palivo. Černou kávu bez cukru.

NEODKLADNÁ ZÁLEŽITOST

Přesně v jedenáct hodin uslyším další klepání na dveře skleníku. Tentokrát živější a naléhavější. Je to Sergio, který vždycky chodí včas. Vtipné, že i já se nad tou dochvilností pozastavuju. Kolegové si totiž Sergia často dobírají. Je ze Španělska. A protože turisté navštěvující rezorty na pobřeží Costa Brava shodně tvrdí, že se v této zemi veškerý čas řídí slovem ‚mañana‘, vznikly tucty nejrůznějších legráček na tohle téma i u nás ve firmě. Sergio to bere s obrovským nadhledem. Pochází ze severu země, narodil se poblíž Ponferrady a studoval v Santiagu de Compostela. V téhle části Španělska se moc pozdě nechodí. Ale protože je už dobře vycvičen od všech kolem, tak začíná naši konverzaci slovy: „Ahoj, nejdu pozdě?“

„Hola tío, que tal?“ zahalasím svou kastilštinou, která je čistá jako ta v Salamance.

„Bién y tú?“ odpovídá Sergio, který ovládá jak kastilštinu, tak galicijštinu.

„Yo también, pero he oído que no te gusta en nuestra compañía,“ říkám jen tak, abych si oťukal situaci. A podle všeho jsem udeřil hřebíček na hlavičku. Sergio zrudnul jako hadr na býka a nebyl schopný vydat ani své oblíbené ‚joder‘.

„Jen se posad‘,“ chci napjatou atmosféru odlehčit.

„Ano, to bude lepší, potřebuju s tebou chvíli mluvit.“

„Slyšel jsem, že máš něco neodkladného, tak mě nenapínej a povídej. Víš, že si každého zaměstnance rád vyslechnu,“ dodávám Sergiovi kuráž.

„To právě vím, proto není lehké ti to říct. Není to zrovna dobrá zpráva.“

„Já jsem asi zvyklý víc na ty špatné zprávy,“ přiznávám.

„Tak dobře, chtěl bych dát výpověď, je mi to líto, ale jinak to nejde,“ sype ze sebe můj podřízený a hlas se mu zřetelně zachvěje.

„To samozřejmě akceptuji, ale zajímalo by mě proč? Mizíš ke konkurenci?“

Sergio se na mě provinile podívá a pak jen lehce zasyčí: „Sí, necesito más dinero.“

„To chápu, señore, máš hypotéku a ta se sama nezaplatí.“

Ano, věčné dilema financí, které musíme řešit denně. V Praze je aktuálně neúnosná situace, bytů je málo a všichni by si nejraději nějaký poříдили. Ceny se tak pohybují v absurdních výšinách. Všichni to víme, ale nikdo nic nedělá. Jenom se čeká. Za nájem středního bytu se nikomu nechce sypat dvacítku měsíčně, a tak si radši vezme tu hypotéku, i když to znamená splácet do konce života. V takové situaci kdekoho napadne, jak raketově rostou ceny, ale jak šnečím tempem rostou platy. Tohle je však mimo mou kompetenci, já jen můžu navrhnout zvýšení platu. O všem pak rozhodne oddělení HR. A ti mé návrhy vyslyší částečně, například nabídne směšný růst o dvě nebo tři procenta. Kdo chce víc, ten potom mění firmu. Zaměstnanci se nám tak někdy střídají jako cestující na nádraží. A já s tím nic nezmůžu. Pokud to hlásím na centrále v Americe, tak se jen podivují, co

všechno by lidé v maličké zemičce, jako je Česko, nechtěli. Marně vysvětluju, že by vyšlo lépe přidat všem na platech, než věčně hledat nováčky a zaučovat je na danou pozici. Navíc se tím přetěžují stávající týmy, jelikož na nich po určitou dobu leží více povinností. Tím jsou pracovníci ještě nespokojenější. Když mi nakonec Sergio oznámí svůj konec ve společnosti, nejsem nijak zaskočený. Rozumím mu.

„Me lo siento mi jefe,“ chce mě trochu rozveselit španělštinou.

Nakonec si domluvíme podrobnosti výpovědi. Naplánujeme následující měsíce, kdy bude Sergio předávat veškeré informace o své práci někomu z kolegů, či nováčkovi, pokud se nám podaří nějakého získat. Poděkuju za odvedenou práci a přidám přání mnoha úspěchů v té nové.

Po Sergiově odchodu bych se nejradši sesypal do křesla. Situace na trhu práce totiž nevypadá pro zaměstnavatele ani trochu růžově. Kde budeme hledat nového člověka, nemám tušení. Nejspíš nám nezbude nic jiného, než sondovat na univerzitách, vybrat si tam svého koně a dát mu alespoň částečný úvazek, aby se odlehčilo ostatním v kanceláři. Možná vezmeme rovnou dva studentíky, až absolvují, tak můžou hned nastoupit na plný úvazek u nás. Trochu se mi ulevilo, neboť je to vcelku slušné řešení. Teď můžu se vztyčenou hlavou na schůzi ve městě.

VEČER

Den uteče jako voda, konečně se dostanu pryč z firmy. Cesta domů s mocným kručením v břiše mi moc neutíká. Když má člověk hlad, tak to může zastřít i jeho jinak dobrý úsudek. Proto jedu raději pomalu a opatrně. Prokličkuju se městem, abych nakonec skončil před domem, kde není žádné volné místo k zaparkování. Ten, kdo to tu projektoval a stavěl, zapomněl, že lidé ze všech těch nových bytů budou chtít taky někde nechat své čtyřkolé miláčky. Odevzdaně obkroužím pár ulic kolem. Začínám být zoufalý, hlady skoro nevidím, a proto téměř minu první volné místo. Kdybych to přejel úplně, měl bych smůlu, za mnou hledá další řidič, kde by upíchnul svoje moderní SUV.

Obratně vyplním mezeru mezi dvěma vozidly, zamknu a mířím zpět k naší bytovce. Procházím kolem úzkého parčíku vinoucího se mezi dvěma silnicemi jako stuha. Na jeho konci je stinné místo se třemi dřevěnými lavičkami. Na jedné z nich se rozvalují dva postarší muži. Popíjejí pivo z plastové láhve, hlasitě na sebe halasí a řehní se na celé kolo.

Zaslechnu úryvek poslední repliky: „Tak mi, vole, řekli, že mi daj patnáctku měsíčně. No co myslíš, že sem jim na to řek, vole? Ať se dou vysrat.“ Opět následovala salva smíchu. I když nějak nechápu, co je tak vtipného. Když jsem u laviček, zabloudí na mě jejich pohledy,